

**FITXA IDENTIFICATIVA****Dades de l'Assignatura**

|                      |                          |
|----------------------|--------------------------|
| <b>Codi</b>          | 33539                    |
| <b>Nom</b>           | Treball social amb dones |
| <b>Cicle</b>         | Grau                     |
| <b>Crèdits ECTS</b>  | 4.5                      |
| <b>Curs acadèmic</b> | 2023 - 2024              |

**Titulació/titulacions**

| <b>Titulació</b>              | <b>Centre</b>                | <b>Curs</b> | <b>Període</b>      |
|-------------------------------|------------------------------|-------------|---------------------|
| 1311 - Grau de Treball Social | Facultat de Ciències Socials | 4           | Primer quadrimestre |

**Matèries**

| <b>Titulació</b>              | <b>Matèria</b>                | <b>Caràcter</b> |
|-------------------------------|-------------------------------|-----------------|
| 1311 - Grau de Treball Social | 38 - Treball Social amb Dones | Optativa        |

**Coordinació**

| <b>Nom</b>              | <b>Departament</b>                     |
|-------------------------|----------------------------------------|
| MORIANA MATEO, GABRIELA | 350 - Treball Social i Serveis Socials |

**RESUM**

Aquesta assignatura s'inscriu en el mòdul de l'itinerari optatiu 3/ menció: D'IGUALTAT I BENESTAR SOCIAL (27 ECTS optatius). En el marc de l'esmentat itinerari s'aborden les raons de l'exclusió i de la desigualtat social i se subratlla l'enfocament de gènere.

Treball social amb dones pretén que l'estudiant obtinga coneixements de les diferents estratègies antidiscriminatòries i igualitàries en el context professional del treball amb dones.

Introdueix, asimateix, diferents problemàtiques i les seues característiques en el cas de les dones: violència contra les dones i de gènere, exclusió social i moviments migratoris.

Finalment, l'assignatura introdueix la perspectiva de gènere en la definició dels problemes que atén el treball social, així com en els processos d'intervenció.



## **CONEIXEMENTS PREVIS**

### **Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

### **Altres tipus de requisits**

## **COMPETÈNCIES**

### **1311 - Grau de Treball Social**

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacitat per a planificar, implantar, revisar i avaluar la pràctica del treball social amb persones, famílies, grups, organitzacions, comunitats i amb altres professionals i circumstàncies.
- Capacitat per a ajudar les persones perquè siguen capaces de manifestar les necessitats, punts de vista i circumstàncies.
- Capacitat per a actuar en la resolució de les situacions de risc amb les persones, així com per a les pròpies i les dels col·legues de la professió.
- Capacitat per a respondre a situacions de crisi valorant la urgència de les situacions, planificant i desenvolupant accions per fer front a aquestes i revisant els seus resultats.
- Capacitat per a interactuar amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats per aconseguir canvis, per promocionar el seu desenvolupament i per millorar les seues condicions de vida per mitjà de la utilització dels mètodes i models de Treball Social, fent un seguiment amb regularitat dels canvis que es produeixen a fi de preparar la finalització de la intervenció.
- Capacitat per preparar, produir, implementar i avaluar els plans d'intervenció amb persones i amb professionals negociant el subministrament de serveis que han de ser emprats i revisant l'eficàcia dels plans d'intervenció amb les persones implicades a fi d'adaptar-los a les necessitats i circumstàncies canviants.
- Capacitat per a donar suport al desenvolupament de xarxes per fer front a les necessitats i treballar a favor dels resultats planificats examinant amb les persones les xarxes de suport a les quals poden accedir i desenvolupar.



- Capacitat per promoure el creixement, desenvolupament i independència de les persones, identificant les oportunitats per formar i crear grups, utilitzant la programació i les dinàmiques de grups per al creixement personal i l'enfortiment de les habilitats de relació interpersonal.
- Capacitat per a treballar amb els comportaments que representen un risc per a les persones, grups i comunitats, identificant i avaluant les situacions i circumstàncies que configuren aquest comportament i elaborant estratègies de modificació dels mateixos.
- Capacitat per a analitzar i sistematitzar la informació que proporciona el treball quotidià com a suport per a revisar i millorar les estratègies professionals que han de donar resposta a les situacions socials emergents.
- Capacitat per a utilitzar la mediació com a estratègia d'intervenció destinada a la resolució alternativa de conflictes, en les circumstàncies que així ho requerisquen.
- Capacitat per a dissenyar, implantar i avaluar projectes d'intervenció social.
- Capacitat per a preparar i participar en les reunions de presa de decisions a fi de defensar millor els interessos de les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats.
- Capacitat per a potenciar les persones, famílies, grups i comunitats a fi que siguen capaços de resoldre les situacions en què es troben.
- Capacitat per a desenvolupar i incorporar a les pràctiques professionals les actituds i habilitats necessàries per a incorporar la perspectiva de gènere.
- Capacitat per a establir i actuar per a la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la seua naturalesa.
- Capacitat per a establir, minimitzar i gestionar el risc cap a un mateix i els col·legues per mitjà de la planificació, la revisió i el seguiment d'accions per limitar l'estrès i el risc.

## **RESULTATS DE L'APRENTATGE**

R.A-5. És capaç de desenvolupar estratègies antidiscriminatòries i igualitàries, promovent nous models de canvi social, en el context professional.

R.A-30. Sap reconèixer els principis i mecanismes de discriminació causats per la construcció social del sistema sexe/gènere i desenvolupar de manera aplicada estratègies d'intervenció en les organitzacions i grups.

R.A-31 Sap definir els problemes causats per les possibles discriminacions directes i indirectes des de la perspectiva de gènere.

R.A-32 És capaç d'aplicar en la pràctica professional estratègies antidiscriminatòries i igualitàries, per fer possible nous models d'intervenció.

R.A-33 És capaç d'aplicar els instruments i recursos especialitzats en aquelles problemàtiques específiques de les dones: violència de gènere, feminització de la pobresa, moviments migratoris de dones.



R.A-34 És capaç de reflexionar sobre la seua pròpia acció.

## DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

### 1. Treball Social Feminista

1. Principis i valors del treball social feminista
2. Feminismes i treball social
3. Evolució del treball social feminista

### 2. La definició dels problemes des de la perspectiva de gènere

1. La definició dels problemes socials des d'una perspectiva feminista.
2. L'impacte d'aquesta definició feminista dels problemes socials en la pràctica professional.
3. La relació amb el benestar social i la definició feminista dels problemes socials.

### 3. La violència de gènere

1. Definició.
2. Barreres que impideixen a les dones fugir de la violència de gènere.
3. El mesurament de la violència de gènere.
4. Recursos i pràctiques professionals.

### 4. Feminització de la pobresa. L'exclusió social des de la perspectiva de gènere.

1. Definició i característiques de l'exclusió social.
2. Procesos i factors d'exclusió social de gènere.
3. La medició de l'exclusió social al Estat espanyol.
4. Recursos per a dones en processos d'exclusió social.

### 5. Moviments migratoris de dones

1. El moviment migratori de les dones al món.
2. Les característiques dels moviments migratoris de les dones a Espanya.
3. El treball de les dones migrants a l'estat espanyol.
4. Recursos.

**6. Intervenció amb dones i funcions del Treballador/a Social.**

1. Treball comunitari feminista.
2. Treball amb dones dirigit al benestar emocional.
3. Treball social feminista i institucions i recursos.
4. Perspectives de futur per al treball social feminista.

**VOLUM DE TREBALL**

| ACTIVITAT                                         | Hores         | % Presencial |
|---------------------------------------------------|---------------|--------------|
| Classes teoricopràctiques                         | 45,00         | 100          |
| Assistència a esdeveniments i activitats externes | 7,50          | 0            |
| Elaboració de treballs en grup                    | 10,00         | 0            |
| Elaboració de treballs individuals                | 10,00         | 0            |
| Estudi i treball autònom                          | 5,00          | 0            |
| Lectures de material complementari                | 5,00          | 0            |
| Preparació d'activitats d'avaluació               | 15,00         | 0            |
| Preparació de classes de teoria                   | 5,00          | 0            |
| Preparació de classes pràctiques i de problemes   | 5,00          | 0            |
| Resolució de casos pràctics                       | 5,00          | 0            |
| <b>TOTAL</b>                                      | <b>112,50</b> |              |

**METODOLOGIA DOCENT**

- Lliçó magistral participativa.
- Debats i discussions participatius.
- Activitats de tipus expositiu: exposicions teòriques, seminaris, presentació de treballs.
- Activitats pràctiques: resolució de casos, aplicacions informàtiques, tallers.
- Treball col·laboratiu/treball en equip dels/les estudiants.
- Elaboració de mapes conceptuals i quadres sinòptics.
- Tutoria individual i grupal.

**AVALUACIÓ**

- Prova escrita de resposta oberta per a comprovar la capacitat d'expressió escrita, l'organització d'idees, la capacitat d'aplicació, l'anàlisi i la creativitat. Ponderació entre 0.0 i 50.0

- Avaluació de projectes o treballs acadèmics: poden ser treballs breus o amplis i complexos propis dels últims cursos, que fomenten el desenvolupament de capacitats de cerca i selecció d'informació, organització o pensament crític. Ponderació entre 0.0 y 30.0



-Es valorarà l'assistència i la participació del estudiantat tant a les sessions presencials a l'aula com en les tutories i en les activitats complementàries. Ponderació entre 0.0 i 20.0. D'aquestes activitats es guardarà la nota per a la segona convocatòria i cas de no realitzar-se durant el primer quadrimestre no serà recuperable.

L'assistència a l'Activitat Formativa Complementària aprovada per la CAT programada per al curs per a l'itinerari/menció Igualtat i Benestar Social, forma part de l'avaluació i és activitat avaluable, es considera una de les activitats formatives de treball autònom de l'estudiantat.

Us recordem que:

El plagi és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagi "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per a aconseguir l'honestat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestat acadèmica i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

## REFERÈNCIES

### Bàsiques

- Para las referencias bibliográficas se utilizarán las normas APA 7ª edición, pero la autoría irá con el nombre completo, no con iniciales, con el objetivo de visibilizar a las mujeres.
- Agrela, Belén (2004). La acción social y las mujeres inmigrantes: ¿hacia unos modelos de intervención? Portularia, 4, 31-42.
- Brunet, Ignaci (2009). Pobreza y exclusión social desde la perspectiva de género. Revista Internacional de Organizaciones, 3, 13-27.
- Damonti, Paola (2014). Exclusión Social y Género: un análisis de la realidad contemporánea. Revista Zerbitzuan, 57, 71-89.
- Damonti, Paola (2014). Una mirada de género a la exclusión social. VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España, 2014. Fundación FOESA.
- Dominelli, Lena y macleod, Eileen (1999). Trabajo Social Feminista. Madrid: Cátedra.
- Delegación del Gobierno para la Violencia de Género (2017). IX Informe Anual del Observatorio Estatal de Violencia sobre la Mujer.
- Delegación del Gobierno para la Violencia de Género (2019). Macroencuesta de Violencia contra la Mujer.



- FRA (2014). Estudio violencia machista en la UE
- Fundación Peñasca y Federación Sartu (2010). Intervención social desde el enfoque de género. Cuaderno de trabajo SENDOTU 5 ([www.sendotu.org](http://www.sendotu.org)).
- Moriana, Gabriela (2014): Violencias contra las mujeres. *Arxius de Ciències Socials*, 31, 213-226.
- Moriana, Gabriela (2014). Serveis i recursos social per a dones: La resposta institucional de la Comunitat Valenciana. *TS Nova. Trabajo Social y Servicios Sociales*, 9, 63-71
- Moriana, Gabriela (2015). Barreras para escapar de la violencia de género: la mirada de las profesionales de los centros de protección de mujeres. *Cuadernos de Trabajo Social*, 28-1, 93-102.
- Moriana, Gabriela (2016). La violencia de género en las historias de vida de las mujeres que inician su trayectoria vital en la situación de vulnerabilidad. *Comunitania. Revista Internacional de Trabajo Social y Ciencias Sociales*, 11, 45-67.
- Moriana, Gabriela (2020). Nosotras sufrimos, vosotras sufrís y ellas sufren más violencias: las usuarias de los Centros Mujer de la Comunidad Valenciana. *Zerbitzuan*, 72, 35-47.
- Pérez Grande, María Dolores (2008). Mujeres inmigrantes: realidades, estereotipos y perspectivas educativas. *Revista Española de Educación Comparada*, 14, 137-175.
- Subirats, Joan, et al (2004). Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea. Colección de estudios sociales. Fundació La Caixa. Nº 16. Recuperado de <http://www.estudios.lacaixa.es>, el 06/04/2012].
- Subirats, Joan; Gomà, Ricard.; Brugué, Quim (2005). Análisis de los factores de exclusión social. Barcelona: Fundación BBVA y Generalitat de Catalunya.
- Walker, Leonor (1979). *The Battered Women*. New York. Harper y Row Publishers, (Las mujeres agredidas. Traducido por Cordero, M. R).
- Declaración sobre la eliminación de la violencia contra la mujer (ONU A/48/104 de 23/02/1994).
- Declaración del Día Internacional de la Eliminación de la Violencia contra la Mujer. A/RES/54/134. 7 de febrero de 2000.
- Instrumento de ratificación del Convenio del Consejo de Europa sobre prevención y lucha contra la violencia contra la mujer y la violencia doméstica, hecho en Estambul el 11 de mayo de 2011.
- Ley Orgánica 1/2004, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género, de 28 de diciembre, D.O. Nº 2004-21760.
- Ley 7/2012, de la Generalitat, Integral contra la Violencia sobre la Mujer en el ámbito de la Comunitat Valenciana, de 23 de noviembre, D.O. Nº 2012-14978.

### **Complementàries**

- Genolet, Alice; Lera, Carmen; Gelsi, M<sup>a</sup> Cristina (2005). La profesión de trabajo social ¿cosa de mujeres? estudio sobre el campo. Espacio Editorial.
- Juliano, Dolores (2004). Excluidas y marginales: Una aproximación antropológica. Madrid: Cátedra.
- Juliano, Dolores (1992). El juego de las astucias. Mujer y construcción de modelos sociales alternativos. Madrid: Horas y Horas.



- Juliano, Dolores (2005). Les altres dones. La construcció de l'exclusió social. Els discursos que ens uneixen i ens separen. Generalitat de Catalunya: Institut Català de les Dones.

